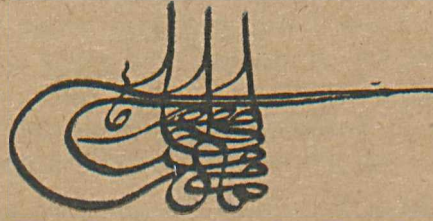

AZİZ OĞAN

Doç. Dr. JALE İNAN

AYRI BASKI

İSTANBUL ENSTİTUSU

DERGİSİ

III

İSTANBUL - İSTANBUL MATBAASI 1957

VEFEYAT

A Z İ Z O G A N

(1888-1956)

Doc. Dr. JALE İNAN

Aziz Ogan'ın vefatı münasebetile kendisini seven dostları ve meslektaşları tarafından hakkında kıymetli makaleler yazıldı. Eski Şark Müzesi Müdürü sayın Osman Sümer (*Yeni İstanbul Gazetesi*, 27 ekim 1956), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bizans Sanat Tarihi doçenti Dr. Semavi Eyice (*Türk Yurdu*, sayı 263, aralık 1956 s. 421 vd.), Aziz Ogan'ın meslek hayatı ve eserlerinden bahsettiler. Diğer taraftan uzun seneler mesai arkadaşı ve pek sevdiği dostlarından Edebiyat Fakültesi Arkeoloji profesörü Dr. Arif Müfid Mansel tarafından da Türk Tarih Kurumu *Bellekten*'inde neşrolunmak üzere bir makale hazırlanmış bulunuyor. Meslekî hayatı bakımından bu kıymetli makalelere yeni bir şey ilâve edeceğimi pek zannetmiyorum. Ancak meslekî hayatını hususi hayat çerçevesi içinde tasvire çalışacağım.

Babam hatıralarına çok bağlı bir insandı ve çocukluğumuzdan beri onun çocukluk, Birinci Cihan Harbi ve zengin seyahat hatıralarını büyük bir zevk ile dinlerdik. Bilhassa çocukluk ve tahsil hayatı hakkında anlattıkları hafızamda derin izler bırakmıştır.

İstanbul'da Haliç Bahariye'sinde bir yalıda kalabalık bir âile hayatı süren babası Ahmet efendi ve annesi Ferdane hanım, kısa bir zaman içinde, kimi yetişmiş, kimi küçük yaşta olmak üzere dokuz çocuklarını kaybederek yapayalnız kalmışlardı. Birkaç sene sonra 1888'de yeniden bir evlâda kavuşmuşlardı. Annesi, gördüğü ve çocuğu müjdeleyen bir rüyaya istinaden, ismini Aziz koydu. Bir hayli yaşlı idiler ve daima biricik evlâtlarını kaybetmek korkusu içinde yaşamışlardı. Onun üzerine titriyorlar, yorulmasına veya üzülmesine tahammül edemiyorlar, hattâ yorulur diye tahsil ettiğini bile istemiyorlardı. Bundan dolayı Aziz, annesinin ve babasının uyuduklarına kani olduktan sonra, usulcacık kalkar, derslerini hazırlardı. Küçük yaştan beri âilenin neşesini yerine getirmeği âdeta kendine bir vazife edinmişti, türlü şakalar ve muzipliklerle onları oyalardı. Yazları geçirdikleri Gebze'de bağ komşuları olan Türk müzeciliğinin kurucusu Osman Hamdi bey ile tanışmışlardı.

Aziz Ogan, Hamdi beyin teşvikiyle, arkeolojiye heves ederek, pek küçük yaşta müzeye memur olarak girdi. Aynı zamanda bir taraftan 1910'da mezun olduğu Sanayi-i Nefise Mektebi âlisine devam ediyor, diğer taraftan hususî ders alarak Fransızca öğreniyordu. O devirde arkeolog olarak yetişmek için en pratik ve makul yol da bu idi. Bu ara-

da İzmir, Manisa ve Aydın vilâyetlerinde ecnebi hâfirler tarafından yapılan kazılara, hafriyat komiseri olarak, iştirâk ediyor, arkeoloji bilgisini ve tecrübesini arttırıyordu. Bu suretle Anadolu'nun klâsik arkeoloji bakımından en önemli antik şehirlerini tanımak fırsatını buluyordu. Avusturyalıların Ephesos, Amerikalıların Sardes ve Fransızların Nazilli civarında Aphrodisias'ta yaptıkları kazılara iştirâk etti.

Aziz Ogan, 18 yaşında iken annesini kaybettikten sonra, beş sene babası ile yalnız yaşadı. 1911'de Âsâr-ı Tevfik Süvârisi, 31 Mart vakası şehitlerinden Ali Kabulî beyin kızı Mesture hanımla evlendi. O zamana kadar arkeoloji ile ilgisi olmamakla beraber, babamın çalışmalarına büyük alâka gösteren annem, 1913'de Sardes kazısına beraber gitti. Babam 1914'te İzmir Âsâr-ı Atika Müfettişliğine tâyin edildi, fakat Birinci Cihan Harbinin başlaması ve seferberlik ilânı üzerine, ihtiyat zabıt namzedi olarak, nakliye talimgâhına alındı. Bu talimgâhı ikmal ederek, Çanakkale ve Kafkasya cephelerinde hizmet gördü. 1917'de Cemal paşa tarafından dördüncü ordu emrinde Şam'da kurulan Âsâr-ı Atika Müşavir Muavinliğine ve buna ilâveten ordu emrinde bulunan Şam sanayi mektebi müdürlüğüne tâyin olundu. Arkeoloji teşkilâtının başında Alman arkeoloğu Dr. Theodor Wiegand bulunuyordu. Kısa zamanda aralarında derin ve samimî dostluk bağları teessüs etti. Bu hususta Carl Watzinger tarafından yazılan *Theodor Wiegand, ein Deutscher Archaeologe, 1864-1936* (Berlin 1944) adlı eserde (s. 301) şu satırlara rasgeliyoruz: "... Als türkischer Vertreter wurde dem Büro der liebenswürdige und feingebildete damalige Leutnant Aziz bey zugeteilt, der bald in ein ganz persönliches Vertrauensverhältnis zu Wiegand trat und nach dem Weltkrieg zuerst die Alttertümer des Wilajets Smyrna betreute, um dann als Nachfolger von Halil in der neuen Türkei die Verwaltung des Antikenmuseums in Istanbul zu übernehmen." Askerliğinin bu son safhasında Aziz Ogan meslekî işlerle meşgul olmak fırsatını buldu. Ordu tarafından tamir edilen Baalbek'teki Juppiter mabedinin restore işine nezaret ettikten başka, Şam'da Emeviye Camii'nin etrafındaki ev ve dükkânların kaldırılarak, tarihî binanın meydana çıkarılmasında isviçreli bir heyetle işbirliği yaptı.

İlk çocukluk hatıram babamın terhis edilerek eve geldiği gündür, 18 ağustos 1918'de evvelâ ablamın sesi: Anne bir zabıt geldi, sizinle görüşmek istiyor! Babam sürpriz ve şakayı çok severdi, ablamın kendisini tanımadığını görünce, yabancı biri imiş gibi, annemi çağdırtmıştı. Sevincimiz çok büyüktü, uzun zamandır hasretle beklediğimiz babama kavuşmuştu ve artık annemin masal gibi bahsettiği güzel İzmir'e gidecektik. Yolculuğumuzda trenimiz eşkiyaların hücumuna uğradı, nakit ve mücevher olarak neyimiz varsa soydular. Babam İzmir'de eski vazifesine başladı, bundan başka kendisine birinci ve ikinci sultani mekteplerinde dersler de verildi. Güzel Yalı'da, deniz kenarında sevimli bir eve yerleştik. Ablamla ben Fransızca öğren-

mek için bir madamın ana mektebine devam ediyorduk. Bir sabah annem ve babam pek endişeliydiler. Bize o gün mektebe gitmeyeceğimizi söylediler. Babam annemin ısrarlarına rağmen vazifesinin başında bulunmasının doğru olduğunu söyleyerek, dairesine gitti. Biraz sonra işgal kuvvetleri hükûmet konağını zaptederek, memurları bir odaya hapsedmişlerdi. Komşumuz bulunan İzmirli eski bir Rum aile bizleri himaye ettiği gibi, babamın bir an evvel serbest bırakılması için de teşebbüste bulunmuşlardı. Ancak üçüncü gün babam havasızlıktan ve açlıktan bitap bir vaziyette eve döndü. Birkaç gün sonra, biraz giyim eşyası ile, İstanbul'a hareket ettik.

Babam gene İstanbul Arkeoloji Müzesinde çalışmaya başladı. İstirdadı müteakip, 1922'de tekrar İzmirdeki eski vazifesine tâyin oldu. Hepimiz büyük bir sevinç içinde idik. Artık iğreti hayattan kurtuluyorduk, döşeli dayalı evimiz bizi bekliyordu. Ne yazık ki İzmir'de büyük bir hayal kırıklığına uğradık. Birkaç büyük eşya müstesna herşeyimiz yağma edilmişti. Babamın talebeliğinden beri biriktirdiği kitapları dahi perişan bir vaziyette etrafa saçılmıştı. Karşıcı gelen bir akrabamız bizi bu vaziyette bırakamayacağını söyleyerek, evlerine götürdü. Ertesi gün annem İstanbul'dan getirdiğimiz giyim ve sair ufak tefek eşyayı almağa gittiği zaman, onların da çalınmış olduğunu görünce, büyük bir yeise düştü. Babam sıhhatın her şeyin başında geldiğini söyleyerek, annemi teselliye çalışıyordu. Birkaç gün sonra Karşıyaka'da bir ev bulunarak, yerleştik. Annem evimizi tanzim etmeğe uğraşırken, babam da İzmirdeki Âsâr-ı Atikayı bir araya topluyarak, müzeyi kurmağa çalışıyordu.

1926'da İzmir havalisi Âsâr-ı Atika Umum Müfettişliğine tâyin olunca, iş sahası bir hayli genişledi. Bu suretle Efes ile Bergama müzelerinin inşa ve tesisinde muvaffak olmuştu. İzmir ile komşu vilâyetlerde bulunan Âsâr-ı Atika ve hafriyat mevkilerine birer bekçi tâyiniyle bunların iyi bir şekilde muhafaza olunmalarını sağladı. Merkezi İzmir olmak üzere "İzmir Âsâr-ı Atika Muhipleri Cemiyeti"nin kurulması için vali Kâzım paşaya (Dirik) telkinatta bulundu. Cemiyetin umumî ve mesul kâtibi sıfatıyla kurulmasında ve gelişmesinde büyük hizmeti oldu. Bu Cemiyet faydalı neşriyatı ile bu bölgede hayırlı işler başarmıştır.

1929 ve 1930 yıllarında Maarif Vekâleti Âsâr-ı Atika ve Müzeler Müdürlüğüne kısa fasılalarla vekâlet etmiştir.

1 mart 1931'de, Hamdi beyin yerine, Müzeler Müdürü olan kardeşi Halil Ethem beyin emekliye ayrılması üzerine, babam İstanbul Müzeleri Umum Müdürlüğüne tâyin edildi. İzmir'den ayrıldıktan sonra da müfettişlik zamanında yarı kalan işlerini ikmal için çalıştı. 1932'de İzmir müzesinin resimli bir rehberini telif etmek suretiyle, bu müzenin ilim âleminde tanınmasına hizmet etti. Vilâyetin Âsâr-ı Atikasına dair bir hayli makale ve broşür neşretti. Bilhassa Efes = Ayasoluk harabesine ait yazdığı rehber bu vâdide yazılan Türkçe eserlerin ilki olarak gösterilebilir.

yük, küçük hattâ talebe arkadaşlar etüdleri için her hususta kendilerine gösterilen kolaylık ve nazik muameleden memnun olarak buradan ayrılırdı.

Babam meslekî işlerinde olduğu gibi hususî işlerinde de muntazam, sabırlı ve enerjikti. Onun saati kronometre gibi işlerdi, her işi de ona göre muntazam ve ayarlı idi. Sabahları erken kalkıp, çalışması severdi. Ancak bu suretle mesai saatlerini tamamen vazifesine hasretmiş olmasına rağmen, büyük küçük sayısı bir hayli yüksek makale ve eser yazabilmişti.. Sabahları çok neşeli kalkardı, ekseriya onun alçak sesle söylediği şarkı ile uyanırdık. Babamın kahvaltılık sofrasına bir sabah traş olmadan veya giyinmeden oturduğunu hatırlamam.

Boş zamanlarında en büyük zevki resim yapmaktı. Talebeliğinden beri yaptığı sayısız yağlı boya ve akvarelleri vardır. Konularını tabiattan ve bilhassa eski sanat eserlerinden alırdı. Çok sevdiği ve hemen her köşesini cebinin içi gibi tanıdığı ve âbidelerinin uğradığı en ufak hasar veya manzarasını bozan herhangi bir hareketten büyük üzüntü duyduğu İstanbul, şahane manzara ve âbideleri ile, konularının başında gelir. Sanayi-i Nefîse talebesi iken ve onu takip eden ilk senelerde klâsik üslûpta çalışan babam, bilhassa son senelerde yaptığı akvarellerde kendi sanat şahsiyetini buldu. İzmir'den ayrılmadan evvel bir kısmını İzmir müzesine hediye ettiği gibi, son zamanlara kadar yaptığı tabloların bir çoğunu da sevdiği dostlarına hediye ederdi. Bir sene evvel vefat eden "Walker Trust mütevellisi" Sir Russel'a hediye ettiği bir akvarelini, dostu bir sanat galerisine lâyük görerek, Glasgow Art Gallery'sine geçirdiğini nazik bir mektupla bildirmişti.

Çocuklarına karşı müşfik bir baba ve iyi bir arkadaştı. Beş evlâdının her birini arzu ve istidatlarına göre yetiştirmek için büyük fedakârlıklarda bulundu. Küçüklüğümde beri babamın mesleğine karşı büyük bir alâka duyuyordum; tatillerimde beni müzeye veya hafriyata götürdüğü zaman, çok sevirdim. Liseden mezun olduğum sene meslek intihabım için, her müşkülümde olduğu gibi, bana yardım ederek beni arkeolog olmağa teşvik etti.

Birçok kimseler emekliye ayrılınca, faal hayatlarının sona erdiği düşüncesi ile, meyus olurlar. Halbuki babamın plânladığı pek çok işleri vardı: Birçok eserler yazacak ve, kendi tabiri ile, bol bol resim yapacaktı. 25/12/1953'te, 16 yaşından 65 yaşına kadar yarım asırlık ömrünü vakfettiği müzecilik mesaisine nihayet verdi. Meslek arkadaşları, dostları ve aile efradının iştirâkiyle müzede samimî bir hava içinde tertip edilen veda merasiminden, Türk ve ecnebi dostlarının kendisinden sitayişle bahseden sözlerinden çok mütehassis olmuştu. Annesinin merasimden sonra babama söylediği söz: "Müdürlüğünden ziyade bugün seninle iftihar ediyorum" olmuştu.

1955 senesi sonbaharında, Ragıp Devres ailesi ile Batı Anadolu seyahatine çıkarak, uzun seneler çalıştığı ve çok sevdiği bu bölgenin antik şehirlerini son defa görmek, Side ve Perge kazılarını yakından

takip etmek fırsatını buldu. Yazık ki, arkeoloji ve sanat bakımından çok verimli olacağı emeklilik devri pek kısa sürdü.

Aziz Ogan ilmî çalışmaları için ancak sabahın erken saatlerinde ve geceleri vakit ayırabiliyordu. Sair zaman, müzenin çeşitli işleri, araştırma, kazı ve ilmî etüdleri için kendisine baş vuran Türk, ecnebi meslektaşlarının ziyaretleri ile dolu idi. Meslektaşlarının ilmî araştırmalarını kolaylaştırmak için yardımlarını hiçbir zaman esirgemedi. Bu hususu, Frankfurt Üniversitesi Arkeoloji Enstitüsü Başkanı Prof. G. Kleiner, taziye mektubunda şu satırlarla çok güzel ifade etmektedir. "... Ich selbst kannte ihn eigentlich nur in seiner stets gleichbleibenden liebenswürdigen Frische und werde ihn so im Gedächtnis behalten: Als den Vertreter einer international anerkannten Archeologie, der die ihm anvertrauten Denkmaeler und die ihm zu Gebote stehenden Mittel Auslaendern wie Landsleuten in liberalster Weise zugaenglich machte und auch die Jüngsten Kollegen wie seinesgleichen behandelte."

Aziz Ogan Türk Tarih Kurumu, Avusturya, Çekoslovakya ve Alman Arkeoloji enstitüleri, Mainz İlimler ve Edebiyat Akademisi ve İstanbul Enstitüsü gibi ilim müesseselerinin azası bulunuyordu.

Aziz Ogan, kendisini alâkadar eden konularda tetkikte bulunarak, bunları fırsat buldukça neşrediyordu. Hafriyat raporları, müze ve harabelere dair rehberlerden mâda, birçok dergi ve gazetelerde Türkiye'nin tarihî eserleri, arkeolojik değerleri, kazı işleri, Türk müzecilik tarihi ve eski eserlerin onarılması hakkında çeşitli makalelerle halkın tarih ve eski eserlere karşı sevgi merakını uyandırmaya çalışırdı. Ayrıca ebediyete intikal etmiş olan müze mensuplarının hatıralarını yad için yazdığı makaleler onun aynı zamanda kadirşinas ve vefakâr bir insan olduğunu gösterir.

E s e r l e r i

Burada Aziz Ogan'ın yalnız belli başlı eserleri zikredilmiştir. Doç. Dr. Semavi Eyice'nin yukarda adı geçen makalesinde, gazete makaleleri hariç, yazılarının toplu bir listesi verilmiştir. Prof. Arif Müfid Mansel'in Türk Tarih Kurumu *Bulleteni*'nde çıkacak olan makalesinde ise, adedi hemen hemen 200'ü bulan, gazetelerde neşrolunmuş makaleleri de nazarı itibara alınmış bulunuyor.

Efesos-Ayasolug rehberi (İzmir ve havalisi Asarı Atika Muhipleri neşriyatı No. 2), İzmir, 1927. 42 sahife, 33 resim ve 1 plan.

1927 senesi Efesos hafriyatı, İstanbul 1928 (19 sahife ve 44 resim, Maarif Vekâleti Mecmuası, Ankara 15, s. 457-491).

Bergama tarihi ve rehberi, M. Rahmi ile birlikte (*Asarı Atika Muhipleri Cemiyeti neşriyatından*, No. 4), İzmir, 1929.

Aziz Ogan'a ait olan ikinci kısım Yeni Bergama, Bergama'daki Türk ve İslâm eserleri ve harabenin rehberi bahislerini ihtiva eder (s. 54-88 ve 38 resim).

- Statue der Tyche aus Prusias ad Hypium (Archaeologischer Anzeiger Jahrbuch des Institutes, ek), Berlin, 1932, s. 261-264.*
- Izmir Müzesi rehberi (Izmir ve havalisi... neşriyatı, No. 6), İstanbul, 1932, 96 sahife, metin içinde 16 resim ve 60 levha.*
- Guide du Musée de Smyrne (Izmir havalisi... neşriyatı, No. 9), İstanbul, 1933.*
- 1932 Lârisa hafriyatından alınan neticeler (Yeni Türk, Eminönü Halkevi dergisi, 1933, sayı 15, s. 1212-1224).*
- Bronzestatue aus Adana (Jahrbuch des Deutschen Archaeologischen Instituts "Archaeologischer Anzeiger") 1934, s. 411-416, 2 resim.*
- Aspendos (Türk tarih, arkeologya ve etnografya dergisi, Ankara, 1934 I, 99-106).*
- Şuhut kasabasında bulunan lâhit (Türk tarih arkeologya ve etnografya dergisi, İstanbul, 1934, II, s. 181-193). 12 resim.*
- Hamdi Beyin ölümünün yirmi beşinci yıldönümü (İstanbul Müzeleri yillığı, 1937, II, s. 44-51). 24 şubat 1935'te verilen bir konuşmanın metni.*
- İstanbul Arkeoloji Müzelerinde yeni açılan para, madalya ve mücevherat koleksiyonları (Türk Tarih Kurumu Belleteni, 1937, I, s. 507-512), 2 levha.*
- Asarı atika nizamnamesi ve 1874'ten itibaren resmî ruhsat ile yapılan hafriyat (Yeni Türk, Eminönü Halkevi dergisi, 1938, 63, s. 145-158; 64, 1948: s. 97-103; 65, 1938: s. 196-207; 67, 1938: s. 241-252; 71, 1938: s. 444-451).*
- Tarihi anıtların korunması (Yeni Türk, Eminönü Halkevi dergisi, 1938, sayı 62, s. 18-25).*
- Bay Halil Ethem (Yeni Türk, Eminönü Halkevi dergisi, sayı 73, 1939-1937 yılında Türk Tarih Kurumu tarafından yapılan Topkapı Sarayı hafriyatı (Türk Tarih Kurumu Belleteni, 1940, IV, s. 318-328, Fransızcası: s. 329-335, levha LXXII-LXXXIII).*
- Th. Makridi'nin hatırasına (Türk Tarih Kurumu Belleteni, 1941, V, s. 163-169, lev. LXI).*
- İstanbul'un tarihi binaları restorasyon işleri (Tarihten sesler dergisi, İstanbul, 1943, sayı 2, s. 5-8).*
- Prof. A. Gabriel'in yurdumuzun bazı şehir ve kasabalarındaki âbideleri hakkında neşrettiği mühim eser (Tarihten sesler dergisi, İstanbul, 1943, sayı 4, s. 8-13).*
- Türkiye'de müzenin kuruluşu (İstanbul Eminönü Halkevi dergisi, sayı 2, s. 11-13).*
- Millî ve sivil mimârimizde Çinili köşkün önemi (Tarihten sesler dergisi, 1943, sayı I, s. 19-25).*

- Eski Türk sivil mimârisinden Haliç'te Aynalı Kavak Kasrı (Realite Dergisi, 1944, sayı 138).*
- Bizans mimarî tarihinde İstanbul kiliseleri ve mozaikler (Güzel Sanatlar Derneği, Ankara, 1944, V, 103-115).*
- Türk müzeciliğinin 100. yıl dönümü (Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni, İstanbul, 1947, 61, s. 8-19; 62, 1947: s. 8-12).*
- Les fontaines d'Istanbul (aynı dergi, 1947, sayı 68, s. 15-27).*
- Ayasofya (R. Ekrem Koçu, İstanbul Ansiklopedisi, 1948, c. III, s. 850-862).*
- Aya İrini (aynı eser, s. 803-808).*
- Üniversite temel hafriyatının meydana koyduğu hakikatler (Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni, 1948, No. 79, s. 11-14, 6 resim).*
- Region-Küçükçekmece hafriyatı ve Region sarayı (Üçüncü Türk Tarih Kongresi, 15-20 Kasım 1943, tebliğleri, Ankara, 1948, s. 537-543, 2 plan ve 21 resim).*
- Halil Edhem (Halil Edhem hatıra kitabı, 1948, c. II, s. 81-104 lev. I-IV).*
- A general survey of the Buildings included in the Palace of Topkapu (Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni, 1949, sayı 88, s. 25-30), 17 resim.*
- Aya Maria Pamakaristos Fethiye camii (Türk Tarihi Kurumu Belleteni, 1949, XIII, s. 271-303, İngilizcesi s. 303-308, lev. XXIX-XLV).*
- Türk sanat tarihinde İstanbul çeşme ve sebilleri (Yeni İstanbul gazetesi, temmuz; 11 ağustos; 22 kasım, 16, 24 aralık 1950 ve 2, 20 şubat, 27 mart, 19 haziran 1951).*
- Didim'de Apollon mâbedi kılavuzu (Millî Eğitim Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü yayınlarından, sayı XII), İstanbul, 951.*
- Pamakaristos, Fethiye camii (Dördüncü Türk Tarih Kongresi, 10-14 kasım 1948, tebliğleri, s. 407-415), Ankara, 1952.*
- İngiliz arkeoloji âlimlerinin İstanbul'da Arasta hafriyatı ve meydana çıkan mozaikler (Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni 1952, sayı 126, s. 3-5).*
- İstanbul camileri (Yeni İstanbul gazetesi 14 Mayıs - 12 Haziran 1953, her gün bir cami hakkındaki bir makale neşrolunmuştur).*
- Anadolu âbideleri (Yeni İstanbul, 20, 23, 26, 29 temmuz; 8, 12, 15, 19, 23, 26, 29 ağustos; 2, 5, 9, 12, 16, 19, 23, 30 Eylül; 3, 7, 14, 17, 21, 28, 31 ekim; 4, 7, 12, 14, 19, 21, 25, 28 kasım; 2, 5, 9, 14, 19, 23, 26, 31 aralık 1953).*
- (Bergama, Foça Larisa, Temnos Neontichos, Sipylos Magnezyası, Sardes ve İzmir gibi batı Anadolu antik şehirlerin tarih ve arkeolojik değerleri ve Türk eserleri hakkında resimli makaleler).

Anadolu âbideleri (*Yeni İstanbul gazetesi*, 2, 11, 18, 23, 29 ocak; 1, 4, 11, 17, 18, 22 şubat; 3, 5, 11, 16, 18, 24, 27, 29 mart; 2, 10, 14, 26, 29 nisan; 7, 14, 18, 29 haziran; 11, 14, 22, 26 temmuz; 3, 25, 31 ağustos; 10, 17, 21 eylül; 20, 26, 29 ekim; 17, 23, 25 kasım; 2, 13, 15, 24 aralık 1954).

(İzmir, İzmir Müzesi, Nif, Teos, Tire, Birgi, Efesos, Priyene, Miletos, Didim, Heraklea, Milâs, Evramos gibi batı antik şehir tarih ve anıtları hakkındaki makaleleri, okuyucularla birlikte bir tetkik gezisi şeklinde yazılmıştır).

Anadolu âbideleri (*Yeni İstanbul gazetesi*, 9, 18, 23, 26, 31 ocak; 7, 14, 19, 24, 28 şubat; 9, 10, 16, 21, 27 mart; 2, 13 nisan; 25, 30 temmuz; 4, 9, 11, 20, 24, 27 ağustos; 6, 16, 23 eylül; 3, 9, 11, 19 ekim; 20, 28 kasım; 11, 16, 25 aralık 1955).

(Milâs, Alabanda, Tralles, Aydın, Nizya, Afrodisiyas, Goncalı, Laodikya, Hiyerapolis, Fethiye, Telmessus, Halikarnasus-Bodrum, Antalya, Perge, Silyon, Aspendos, Manavgat ve Kayseri şehirlerinin tarihi, antik eserleri ve Türk sanat âbideleri hakkındaki makaleler, okuyucularla birlikte tetkik gezisi şeklinde yazılmıştır).

Anadolu âbideleri (*Yeni İstanbul gazetesi*, 14, 29 ocak; 12, 15, 26 şubat, 1956).

(Side harabelerinden bahsetmektedir).

Kariye camii eski Hora Manastırı, V. Mirmiroğlu ile birlikte (*Türk Tarih Kurumu neşriyatı*, seri VI, No. 3), Ankara, 1955, s. 1-37 türkçe, s. 39-61, ingilizce, 50 resim, 1 plan.

Aydinoğullarından İsa Bey camii (*Vakıflar dergisi*, 1957, III, s. 73-80). 19 resim.

AZİZ OĞAN
(1888-1956)

A Z İ Z O G A N

Ailesi efradı ile birlikte.

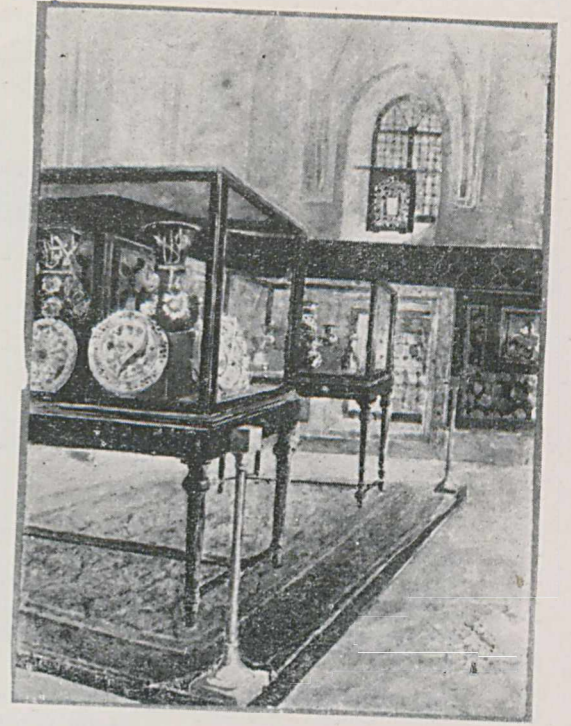
A Z İ Z O G A N

Sanayi-i Nefise Mekteb-i İlîsi'nde
talebe iken.

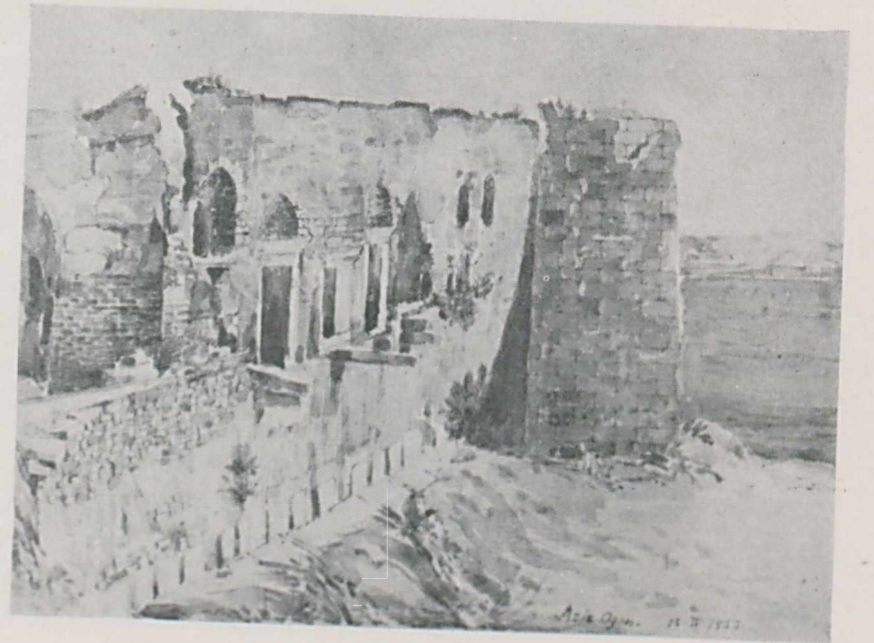

A Z İ Z O G A N

İzmir havalisi Asar-ı Atika Umum Mü-
fettişliğine tâyin edildiği sırada.

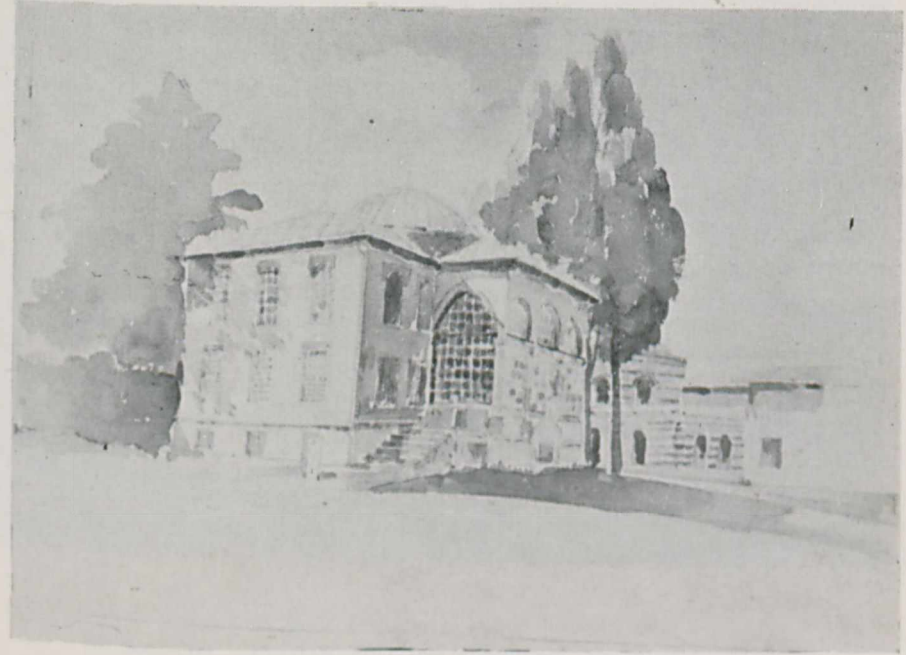
Aziz Ogan'ın tablolarından
Çinili Köşk (1337 h.).

Aziz Ogan'ın tablolarından
«Jüstinyen evi» denilen Hormisdas Sarayı

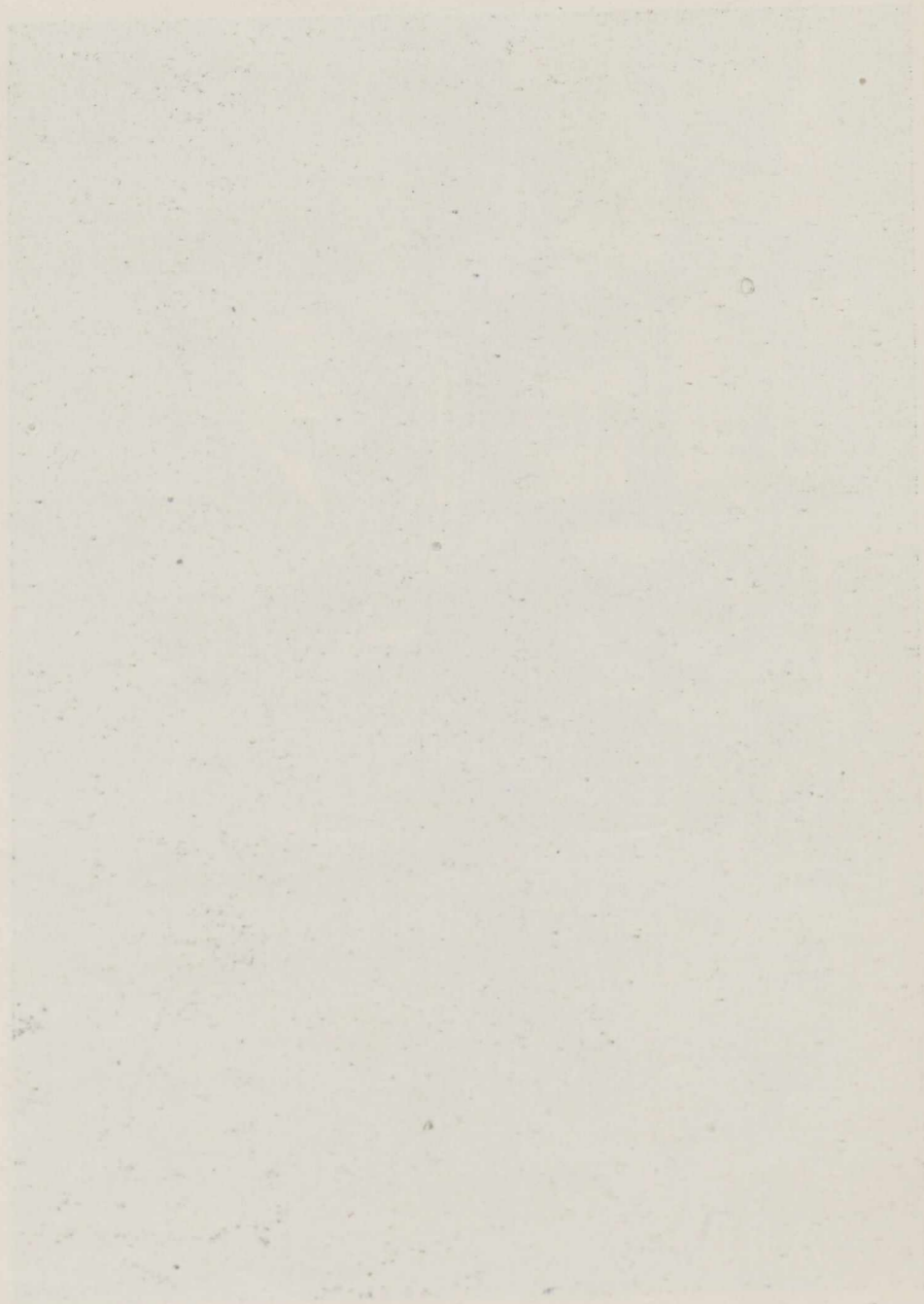
Aziz Ogan'ın tablolarından
Rumelihisarı

Aziz Ogan'ın tablolarından
Topkapı Sarayında Sultan Ahmed Kütüphanesi.

A Z I Z O G A N
İstanbul Arkeoloji Müzeleri müdürlük odasında.

MADE IN
INDIA

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Jale İnan Arşivi

JALARC0100801